

ΧΛΕΙΩ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ

ΜΗΝΟΣ ΕΝ ΛΕΙΤΙΑΙ.

Τόμος Ε'.

ΑΡΙΘΜ. 13 (109).

Συνθρομή, δροχομένη δικτύου και 1. Γουλίου έκαστου έτους, έξαμηνος μόνον
και προπληρωτεύει: Πανταχού φράγκ. χρ. 12½ η μάρκ. 10.

ΕΤΟΣ Ε'.

τη 1/13. Τουλίου 1889.

ΙΩΣΗΦ ΒΕΡΔΗΣ (Giuseppe Verdi).

Μεταξύ πάντων των ζώντων νῦν μελοδραματικῶν μουσικῶν ὁ Verdi κατέχει ἀναντιρήτως τὴν πρώτην θέσιν, οὐδὲ ὑπάρχει σήμερον ἄλλος μελοποιός, ἀπολαύων τοσαύτης δόξης καὶ τοσούτων τιμῶν, ὅσων αὐτός. Ὁ κρότος, τὸν ὅπερὸν ἔκαμε εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην τὸ τελευταῖόν του μελόδραμα „Οθέλλος“, δέκα καὶ ἑξ ἔτη μετὰ τὴν „Αἴδα“ ἐμφανισθὲν εἰς τὸν κόσμον, μαρτυρεῖ ὅτι ὁ Verdi εἶνε ὁ μόνος μεταξὺ τῶν ζώντων μελοποιῶν, ὅστις ὑπολαύει παγκοσμίου δόξης καὶ κλέους. Ὁ „Οθέλλος“ εἶνε καθ’ ὅλα τὰ φαινόμενα τὸ τελευταῖόν καὶ ὑστατὸν ἔργον του, καὶ ἐπομένως ὁ βίος του εὐκλεοῦς Ἰταλοῦ, ἀγοντος ἡδη τὸ 75 ἔτος τῆς ἡλικίας του, δύναται ἐν τῷ καλλιτεχνικῷ αὐτοῦ σταδίῳ νὰ θεωρηθῇ ὡς περατωθεὶς καὶ νὰ ἐξετασθῇ ὡς ὅλον τι τέλειον καὶ πλήρες. Τὸ ἀξιόλογον ἔργον του Πουγίνου, ἐξ οὗ ἀριστούμενα τὰς ἐπομένας βιογραφικὰς σημειώσεις, παρέχει ὑπὸ πάσας τὰς ἐπόψεις τελείων καὶ συμπεπληρωμάνην τοῦ ἀνδρὸς τὴν εἰκόνα. Ἡ ιστορία τοῦ καλλιτεχνικοῦ βίου του Verdi εἶνε ἐπ’ ἵσης ἐνδιαφέρουσα, ὡς καὶ τοῦ ἐν γένει βίου του, ὅστις εὐθὺς ἀπὸ τῆς γεννήσεως του ὑπῆρξε πλήρης παραδοξοτάτων περιπετειῶν. Ὁ περιγράψας αὐτὸν Πουγίνος μετεχειρίσθη τὰς ἀσφαλεστάτας καὶ μάλιστα

ἀξιοπίστους πηγάς, φέρει δὲ συγχρόνως πολλὰ νέα καὶ τέως ἀγνωστα εἰς φως.

Ο Verdi ἐγεννήθη τη 10. Οκτωβρίου 1814, οὐχὶ ἐν Busseto, ὃς πάντοτε ἐσφαλμένως ἐγράφετο μέχρι τοῦδε, ἀλλ’ ἐν τῷ μικρῷ χωρίῳ Roncole παρὰ τοὺς πρόποδας τῶν Ἀπεννίνων ἐν Πάρμᾳ. Οἱ γονεῖς αὐτοῦ ἦσαν πτωχότατοι καὶ τιμιώτατοι ἀνθρώποι, διετήρουν δὲ μικρόν τι ξενοδοχεῖον καὶ ἐργαστήριον μικρῶν ἐμπορευμάτων. Ὁτε οἱ Γάλλοι ἀπώλεσαν τὴν ἀρχὴν ἐν Ιταλίᾳ, Αὐστριακοί δὲ καὶ Ρώσσοι εἰσέβαλον εἰς τὴν χώραν, ὑπέστη καὶ τὸ μικρὸν χωρίον Roncole δεινὰς κακώσεις. Τὰ ἀχαλίνωτα στίφη τῶν στρατιωτῶν εἰσώρμησαν δηοῦντα καὶ ἐμβάλλοντα φόβον καὶ τρόμον εἰς πάντας τοὺς κατοίκους. Πολλαὶ γυναικεῖς κατέφυγον εἰς τὴν μικρὰν ἐκκλησίαν τοῦ χωρίου. Ἄλλα καὶ ἐκεῖ εἰσώρμων τὰ βάρβαρα στίφη καὶ ἐπλήρουν φρίκης τὸ ίερὸν ἄσυλον. Μία ἐκ τῶν γυναικῶν προσέφυγεν ἐπὶ του κωδωνοστασίου, κρατοῦσα ἐν ταῖς ἀγκάλαις τὸ βρέφος της. Αὕτη ἦτο ἡ σύζυγος τοῦ ξενοδόχου Verdi, τὸ δὲ βρέφος ὁ νῦν περικλεῆς μουσικόγος. Ἐν φοβερᾷ ἀγωνίᾳ, περιδεής καὶ τρέμουσα, κατώρθωσεν ἡ ταλαίπωρος μήτηρ νὰ πρυφθῇ κατὰ τὰς φρικώδεις σκηνάς, μέχρις οὐ οἱ κακοῦρ-

Giuseppe Verdi.

γοι στρατιώται ἀνεγχώρησαν, καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ μετα τοῦ τέκνου εἰς τὴν ἑρημωθεῖσαν κατοικίαν τῆς.

Τὰς πρώτας αὐτοῦ ἐντυπώσεις ἐν τῇ μουσικῇ ἔλαβεν δι πάντας παρά τινος πλάνητος βιολινιστοῦ, ὃνόματι Bagasset, ὅστις ἤρχετο πολλάκις εἰς τὸ χωρίον Roncole μὲ τὸ παλαιόν του βιολίον. Εἰς παντελή ἔκστασιν ἐνέπιπτεν δι μικρὸς Verdi, καὶ οἱ ὄφθαλμοι του ἀπήστραπτον ὑπὸ ἀσυγκρατήτου χαρᾶς, ὁσάκις ἥκουε τοὺς μελωδιούς ἥχους τοῦ βιολίου. Ἐνίστε δι περιοδεύων μουσικὸς συνωδεύετο ὑπὸ τινος συγτεχνίτου του, ὅστις ἔπαιζε violoncello. Οἱ δύο οὗτοι μουσικοὶ εὕρισκον μεγάλην εὐχαρίστησιν ὁσάκις ἔβλεπον τὸ μειράκιον, μετὰ τοσαύτης προσοχῆς καὶ ἀφοσιώσεως ἀκροάμενον τὴν συναυλίαν των, καὶ οὐδόλως ἀπέστρεφον τὰ βλέμματα ἀπ’ αὐτοῦ. Ἐπέστησαν δὲ μάλιστα καὶ τὴν προσοχὴν τοῦ πατρὸς Verdi εἰς τὴν κλίσιν τοῦ παιδίου καὶ συνεβούλευσαν αὐτὸν νὰ διδάξῃ τὸ τέκνον του μουσικήν. — Μετὰ πολλὰ ἔτη, δὲ πλέον δι μικρὸς Ἰωσήφ ἔγινε μέγας μουσουργὸς καὶ κατώκει ἐν τῇ πολυτελεστάτῃ αὐτοῦ ἐπαύλει ἐν Busseto, ἐδέχετο συγχότατα τὰς ἐπισκέψεις τοῦ γηραιοῦ βιολιστοῦ, τὸν ὄποιον ἐφίλοξένει καὶ ἐφιλοδώρει πλουσιοπαρόχως μὲ χρήματα, καὶ τρόφιμα, καὶ ἐνδύματα. — Κατ’ εὐτυχῆ σύμπτωσιν δι πατὴρ Verdi κατώρθωσεν ἡ ἀγοράσῃ παρά τινος ἵερως ἀθλιόν τι μονόχορον κλειδοκύμβαλον (spinetta), ἐπὶ τοῦ ὄποιον δι μικρὸς ἤρχισε μετ’ ἀκατασχέτου ζῆλου νὰ ἀσκῇ τοὺς μικρούς του δακτύλους. Ὁ δργανοκρούστης τοῦ χωρίου (ὅ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ προύων τὸ δργανόν), ἔλαβε τὸν παῖδα ὑπὸ τὴν προστασίαν του. Ἀνεκλάλητον χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν ἥσθιάνθη δι μικρὸς μουσικός, δὲ ζητῶν ἐπὶ τοῦ ἐλεεινοῦ κλειδοκύμβαλου νὰ παραγάγῃ ἀρμονικὰς συμφωνίας (accordi), εὑρεν αἴφνης τὴν τριμέλειαν τοῦ do maggiore (γερμ. C-dur). Ἄλλ’ δηστο ἥτο ἡ χαρά του ἐπὶ τῇ ἀνακαλύψει ταύτη, τοσαύτη ὑπῆρχεν ἡ λύπη καὶ ἡ ἀγανάκτησις του τὴν ἐπομένην ἥμέραν δὲ εἰς μάτην κατέβαλλε πᾶσαν δυνατὴν προσπάθειαν δι πασικανεύρη τοὺς τρεῖς ἔκείνους τόνους, οἵτινες διὰ τῆς ἀρμονίας αὐτῶν τοσοῦτον θαυμασίως κατεκήλουν τὰ ὅτα του. Ἐν τῇ ἀγανάκτησι του ἤρχισε νὰ γρονθοκοπῇ τὸ δυστυχὲς κλειδοκύμβαλον, δὲ πατὴρ ἀκούσας τὸν δόρυθον ἔτρεξε μὲ τὸ ῥαβδίον εἰς τὴν χεῖρα καὶ δι’ ὀλίγων ῥαβδισμῶν ἐμετρίασε τὸν ὑπερβολικὸν ἐνθουσιασμόν τοῦ νεαροῦ μουσικοῦ. Ἡ μουσικὴ εὐφυΐα τοῦ παιδὸς εἶχεν ἥδη ἐκδηλωθῆ, καὶ οἱ γονεῖς εὐχαριστοῦντο μὲ τὴν ἐλπίδα δὲ δι μικρός των Giuseppe θὰ ἔγινετο μετ’ οὐ πολὺ ὑπὸ τὴν δδῆγγίαν τοῦ διδασκάλου του δργανοκρούστης τῆς ἐκκλησίας. Νεαρώτατος ἔτι ὡν ἐβοήθει τὸν διδασκάλον του κατὰ τὴν προῦσιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δργάνου, λαμβάνων μάλιστα παρὰ τῆς κοινότητος καὶ μικρόν τινα μισθόν. Ἄλλ’ δι πατὴρ ἐσκέψθη βραδύτερον νὰ τῷ παράσχῃ τὴν στοιχειώδη τούλαχιστον ἐν τῇ μουσικῇ παίδευσιν, διδεν ἐπεμψεν αὐτὸν εἰς Busseto παρά τινα φιλικὴν οἰκογένειαν, ἔνθα ἀντὶ 30 ἑκατοστῶν τοῦ φράγκου καθ’ ἥμέραν ἐλάμβανε τροφήν, κατοικίαν καὶ μαθήματα. Ἡ ἐπιμέλεια καὶ δι ζῆλος του ἥτο τοσοῦτος, ὥστε οὐδέποτε σχεδὸν ἐλάμβανε μέρος εἰς τὰ παιγνίδια τῶν συμμαθητῶν

του. Καθ’ ἑκάστην κυριακὴν καὶ ἄλλην ἔօρτην μετέβαινε μόνος εἰς τὸ χωρίον Roncole, δι πασικανεύσαν τὸν διδασκαλόν του εἰς τὴν προῦσιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δργάνου κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν. Τῇ παραμονῇ τῶν Χριστουγέννων τοῦ ἔτους 1826, μεταβαίνων δι διδεκαετῆς παῖδες εἰς τὸ χωρίον μόνος, ἐν ὥρᾳ νυκτὸς σκοτεινῆς καὶ θυελλώδους, δι πασικανεύσαν τὴν ἁδινὴν λειτουργίαν, ἐνέπεσε καθ’ ὅδὸν εἰς βαθύν τινα λάκκον πλήρη παγετώδους ὅδατος καὶ ἀπολέστας τὰς δυνάμεις ὑπὸ τοῦ φύχους καὶ τοῦ καμάτου δὲν ἤδυνατο νὰ ἔξελθῃ. Γυνή τις διαβαίνουσα ἔκειθεν ἥκουε τὸν κλαυθυρισμόν του καὶ μετὰ πολλοῦ ἀπό τοῦ κατώρθωσε νὰ τὸν σώσῃ ἐκ τοῦ θανάτου.

Ἐν Busseto ἔσχε τὸ εὐτύχημα δι Verdi νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ μεγάλεμπόρου Baretti, διστις πολλὰς εὐεργείας παρέσχεν εἰς αὐτὸν καθ’ ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν σπουδῶν του. Ἐνταῦθα ἔλαβεν ὡς διδασκαλὸν μέχρι τοῦ δεκάτου πέμπτου ἔτους τῆς ήλικιάς του ἱκάνωτατόν τινα μουσικόν, ὃνόματι Provesi. Ἐντὸς βραχυτάτου διαστήματος ἔκαμε τοσαύτας προόδους ἐν τῇ μουσικῇ δι νεαρὸς καλλιτέχνης, ὥστε δι Provesi διώρισεν αὐτὸν ἀντικαταστάτην του ἐν τῇ διευθύνσει τοῦ Φιλαρμονικοῦ συλλόγου. Τὰ μουσικὰ ἔργα τοῦ Verdi ἔτυχον ἐνταῦθα θερμοτάτης ἐπιδοκιμασίας, δὲ δι Provesi ἐπροφήτευεν ἥδη εἰς τὸν μαθητήν του μέγα καὶ λαμπρότατον μέλλον. Μετ’ ὀλίγον χρόνον δι γενναῖος καὶ πιστὸς Baretti παρέσχεν αὐτῷ τὰ μέσα νὰ σπουδάσῃ ἐν τῇ μουσικῇ σχολῇ (conservatorio) τῶν Μεδιολάνων. Τὰς πρώτας βάσεις τῆς εὐρυτάτης αὐτοῦ μουσικῆς παιδεύσεως ἐν τῇ σχολῇ ταύτη ἔλαβεν δι Verdi παρὰ τοῦ τότε διασήμου μουσικοῦ Lavigna. Ἐπανελθὼν εἰς Busseto ἔδειξε μεγάλην καὶ ἀνεξάντλητον γονιμότητα εἰς ἐκκλησιαστικὰς καὶ στρατιωτικὰς μουσικὰς συνδέσεις. Ἡ φύμη αὐτοῦ ἥξανε καὶ διεδίδετο διηγέραι εὐρύτερον, ἰδίᾳ δὲ ἥτο ἡ χαρὰ καὶ τὸ καύχημα τοῦ εὐεργέτου του Baretti, διστις μάλιστα ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὥραιάν καὶ περικαλλῆ θυγατέρα του εἰς γάμον. Ἐκτοτε δι Verdi ἐγκατεστάθη ἐν Μεδιολάνοις, ἔνθα διηγούγετο αὐτῷ εὐρύτεταν καὶ ἀναπεπταμένον τὸ στάδιον τῆς μελοδραματικῆς συνθέσεως. Μηδόλως ἀποδιαρρυνθεὶς ἐκ τῶν δύο πρώτων αὐτοῦ ἀποτυχῶν, παρουσιάσθη καὶ πάλιν μὲ τὸ νέον του μελόδραμα „Nabucco“ („Ναβουκοδονόσωρ“), τοῦ ὄποιον ἡ λαμπροτάτη ἐπιτυχία ἐστερέωσε καὶ διέδωκε τὴν φύμην του καθ’ ὅλην τὴν Εὐρώπην. Ἐκ τῶν μετὰ ταῦτα ἔργων του δι „Ερνάνης“ ἔτυχεν ὡσαύτως μεγάλης ἐγκρίσεως καὶ ἐπιδοκιμασίας. Βραδύτερον ἐφιλοπόνησε δώδεκα ἀλλα μελοδράματα, ἔξ ὡν ὀλίγα μόνον ἐφάνησαν ἐν ταῖς πρωτευούσαις τῆς Εὐρώπης κατὰ τὸ μᾶλλον ἡ ἥττον ἀρεστά, μέχρις οὖ ἔτει 1851 τὸ „Rigoletto“, „Trovatore“ καὶ ἡ „Traviata“ ἐστερέωσαν διὰ παντός τὴν δόξαν τοῦ μεγάλου μουσουργοῦ. Ὁ Verdi ἥτο ἔκτοτε il gran maestro. Ἡ „Aida“ ἐπηκοούμησεν ἐν ἔτει 1871, ὡς τὸ 27^ο μελόδραμά του, ἐν ὧ ἐγκαταλιπὼν τὰς ἀρχαίας τρίβους τῆς Ιταλικῆς μουσικῆς ἐτράπη ἥδη τὴν ὑπὸ τοῦ Meyerbeer καὶ Wagner προδιαχαραχθεῖσαν αὐτῷ νέαν δόν.

ΟΙ ΓΑΜΟΙ ΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ.

Ἐπίσημον καὶ ἔθνονοχαρμόσυνον γεγονός ἐτελέσθη ἐν Πετρουπόλει τῇ 4/16. παρελθόντος Ιουνίου. Ἡ Αλεξάνδρα, ἡ βασιλοπούλα τῆς Ἑλλάδος, συνεζεύχθη μετὰ τοῦ μεγάλου δουκὸς Παύλου, τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς

Ρωσίας. Ἡ Μεγάλη Αὐτοκρατορία ἔώρτασε πανηγυρικῶς τὸν εὐάρμοστον γάμον, τὸν συνενοῦντα δύο τόσον ἀβράς μπάρξεις, καὶ ἡ κατανυκτικὴ μελωδία τῶν κωδώνων ὑφάσμη ἐκ πάσης αὐτῆς γωνίας ὡς ἵερός τις ἐπιμαλάρμιος. Ἄλλ’ ἡ